

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 287/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. júna 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a zo sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti EUROTRANS Púchov s. r. o., Nosice 35, Púchov, IČO 47 464 216, zastúpenej advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a prokurista Mgr. Michal Bizoň, LL.M., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4 Co 27/2019 zo 16. januára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti EUROTRANS Púchov, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti EUROTRANS Púchov s. r. o., Nosice 35, Púchov, IČO 47 464 216, (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a prokurista Mgr. Michal Bizoň, LL.M., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Co 27/2019 zo 16. januára 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení žalovanej bola stranou v konaní o nahradenie prejavu vôle uzavrieť kúpnu zmluvu vedenom pred Okresným súdom Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 3 C 56/2017. Kúpna zmluva, ktorá mala byť na základe návrhu žalobcu právoplatným súdnym rozhodnutím uzavretá, sa týkala prevodu spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti – pozemku, pričom tento podiel mal byť prevedený z vlastníctva sťažovateľky do vlastníctva žalobcu. Základom pre rozhodnutie súdu o nahradení prejavu vôle mala byť skutočnosť, že nadobudnutím spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti sťažovateľkou bolo porušené predkupné právo žalobcu, keďže pôvodný vlastník ho údajne o plánovanom predaji neinformoval a neponúkol mu možnosť predkupné právo uplatniť. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 3 C 56/2017 z 15. novembra 2018 žalobe vyhovel a nahradil prejav vôle sťažovateľky pri uzavretí kúpnej zmluvy k prevodu podielu na pozemku a žalobcovi priznal proti sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Sťažovateľka napadla tento prvoinštančný rozsudok odvolaním v oboch výrokoch, avšak vo vzťahu k výroku o nároku na náhradu trov konania ho neodôvodnila. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 3 C 56/2017 z 15. novembra 2018 a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že predmetom ústavnej sťažnosti nie je to, ako všeobecné súdy rozhodli v merite veci, ale to, „ako sa vysporiadali s otázkou náhrady trov konania“. Podľa názoru sťažovateľky je skutočnosť, že bola žalobcovi priznaná plná náhrada trov konania, v príkrom rozpore so spravodlivým súdnym procesom a právom na súdnu ochranu, keďže bola ako žalovaná vtiahnutá do výlučne účelového súdneho konania, v rámci ktorého sa musela brániť. Sťažovateľka uvádza, že v súvislosti s náhradou trov konania by sa jej javilo ako vhodné použitie ustanovenia, keď súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody osobitého zreteľa.

5. Sťažovateľka zastáva názor, že krajský súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania spôsobom, ktorý popiera zmysel a účel aplikovaných zákonných ustanovení, a tým porušil jej v bode 1 označené základné práva podľa ústavy a listiny, ako aj právo podľa dohovoru.

6. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo obchodnej spoločnosti EUROTRANS Púchov s. r. o. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 16. 01. 2020, č. k. 4 Co/27/2019-232, porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 16. 01. 2020, č. k. 4 Co/27/2019-232, zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. *Krajský súd v Trenčíne je povinný zaplatiť náhradu trov konania na účet obchodnej spoločnosti BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*“

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje

na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

14. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

15. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

16. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj čl. 36 ods. 1 listiny) a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08), a preto ich namietané porušenie možno preskúmavať spoločne.

17. Ústavný súd opakovane (z najnovšej judikatúry porov. medzi mnohými napr. II. ÚS 303/2017, II. ÚS 383/2017, II. ÚS 566/2018, II. ÚS 506/2018, II. ÚS 105/2018, II. ÚS 178/2019) judikuje, že považuje rozhodovanie všeobecných súdov o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdnictva.

18. Ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012,

II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, II. ÚS 506/2018, II. ÚS 494/2018, II. ÚS 566/2018).

19. Ďalej ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že ak zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania (I. ÚS 56/2017, I. ÚS 188/2018).

20. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd porušil jej základné práva podľa ústavy a listiny, ako aj právo podľa dohovoru tým, že neprihliadal na jej námietky vznášané počas súdneho konania k tomu, že návrh žalobcu predstavuje zjavné zneužitie práva a že bola ako žalovaná vtiahnutá do výlučne účelového súdneho konania, v rámci ktorého sa musela brániť, a rozhodol o nároku na náhradu trov konania spôsobom, ktorý popiera zmysel a účel aplikovaných zákonných ustanovení.

21. Ústavný súd predovšetkým uvádza, že v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti podrobil ústavnému prieskumu napadnutý rozsudok krajského súdu len vo vzťahu k výroku o náhrade trov odvolacieho konania, keďže samotná sťažovateľka napriek tomu, že sa v petite ústavnej sťažnosti domáha zrušenia napadnutého rozsudku krajského súdu ako celku, uvádza, že rozhodnutie v merite veci nenamieta (Pre úplnosť sa žiada uviesť, že z pripojeného odvolania sťažovateľky, ktoré smerovalo proti celému rozsudku okresného súdu, teda i proti výroku o náhrade trov prvoinštančného konania vyplýva, že je v tejto časti neodôvodnené, a preto sa ním krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku nezaoberal.).

22. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že o trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1

CSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal nárok na ich náhradu v rozsahu 100 % vzhľadom na to, že potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie. V posudzovanej právnej veci uplatnil krajský súd pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov odvolacieho konania zásadu úspechu vo veci (zásada zodpovednosti za výsledok sporu) charakteristickú pre sporové konanie, podľa ktorej neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré jej v konaní vznikli.

23. Sťažovateľka vzhľadom na skutkové okolnosti, ktoré predchádzali podaniu žaloby, považuje aplikáciu zásady úspechu v konaní za vybočenie z ústavne konformnej aplikácie použitých právnych predpisov a ako vhodné sa jej javí použitie § 257 CSP, podľa ktorého súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody osobitného zreteľa.

24. Ústavný súd pripomína, že obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08).

25. Ústavný súd po preskúmaní argumentácie krajského súdu dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie (v posudzovanom rámci) nevybočuje z aplikačnej praxe všeobecných súdov a je ústavne udržateľné. Uplatnený spôsob interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení právnych predpisov podľa názoru ústavného súdu nemohol neprípustným spôsobom zasiahnuť do základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

26. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o neprávnom právnom posúdení veci a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Podľa názoru ústavného súdu predmetná interpretácia a aplikácia príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto odmietol

ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri jej predbežnom prerokovaní z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

27. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu